

**R. P. D. Thomæ Delbene Marvbiensis, Clerici Regvlaris,
Sacrae Theologiae Professoris ... De Immvnitae, Et
Ivrisdictione Ecclesiastica**

Bene, Thomas del

Lugduni, 1674

VI. An quemnam spectet astringere Moniales ad clausuram?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98676](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98676)

- ¹⁶ Sequitur quartò, quod si quæ Moniales obtineant ante Tridentinum, & Motum Pij V. priuilegium Pontificium viuendi intra Conuentum in aliquibus locis honestis, tale priuilegium eis non suffragari; quia
- ¹⁷ omnia huiusmodi priuilegia sublata sunt per Tridentinum, & dictum Motum Pij V. suffragabitur tamen, si sit priuilegium obtentum post talia Decreta. Nauar. cit. *comment. 4. num. 53. notab. 2. & 3. & alij passim.*

Cæterum, quid peccent Moniales clausuram non seruando.

Respondetur, quod quæ ad illam tenentur ex Regulæ statuto, vel ex voto, peccent contra Regulam, vel votum, & etiam contra præceptum Ecclesiasticum. Quæ verò ad illam non tenentur, nec ex Regulæ statuto, nec ex voto, peccent solum contra præceptum Ecclesiasticum, propter textus scilicet *supra* allegatos. Rodrig. cit. *quæst. 44. art. 2. ad 1. ex communi sententia Doctorum.*

DVBITATIO VI.

Ad quemnam spectet astringere Moniales ad clausuram?

S V M M A R I V M.

- ¹ Episcopus in Monasteriis sibi subiectis auctoritate ordinaria, in exemptis auctoritate delegata, debet astringere Moniales ad clausuram.
- ² Idem dic de Prælati exemptis.
- ³ Lex interpretans in dubio intelligi debet iuxta legem, quam interpretatur.
- ⁴ Lex noua interpretans recipit omnes interpretationes veteris, etiam si strictius loquatur.
- ⁵ Motus Pij V. qui incipit, circa Pastoralis, perpenditur.
- ⁶ Ex Tridentini Concilij dispositione etiam Monasteria Sedi Apostolica immediatè subiecta Episcoporum gubernio subiacent.
- ⁷ Declarationes Sacre Congregationis Cardinalium faciunt opinionem satis probabilem; non tamen contrariam reddunt improbabilem.
- ⁸ & ⁹ Seculares magistratus prestare debent auxilium brachij secularis, si opus sit, uti ad cogendas Moniales ad clausuram sub excommunicationis non reſeruata pœna ipso facto incurrenda, secus autem Principes, qui tantum à Concilio Tridentino ad huiusmodi auxilium præstandum exhortantur.
- ¹⁰ Exhortatio non importat præceptum.
- ¹¹ Nomine Magistratum secularium veniunt etiam Ecclesiastici, si iurisdictionem ſecularem exercent.
- ¹² Episcopi, & alij locorum Ordinarij non tenentur sub pœna peccati mortalis publicare quotannis decretum de clausura Monialium; sed sufficit si semel publicatum fuerit.

¹ Respondetur, quod quamvis aliqui, ut Zerola loco *supra* cit. ad 4. & 8. quæſt. satis probabiliter sentiant, id in vniuersum spectare ad Episcopum, moti ex Trident. *sess. 25. de Regular. cap. 5. vbi* videtur talis facultas Episcopis concedi respectu omnium Monasteriorum etiam exemptorum, quæ Regularibus subiiciuntur, sic enim ibi habetur: Bonifacij VIII. *Constitutionem*, quæ incipit *Periculoſo*, renouans S. Synodus, vniuersis Episcopis sub obſtatione diuini iudicij, & interminatione maledictionis æternæ, præcipit ut in omnibus Monasteriis sibi subiectis ordinaria; in alijs verò Sedi Apostolicæ auctoritate clausuram ſanctimonialium, vbi

violata fuerit, diligenter reſtiti, & vbi inuiolata eſt, conſeruari maxime procurent, inobedientes, atque contradiſtores per cenſuras Eccleſiaſticas, aliſque pœnas, quacumque appellatione poſſiſſa, compeſcent. Quod etiam ſæpè declarauit S. Congregatio, teſte Gallero *verb. Clausura*, num. 1. Barbosa *de offic. & poeſt. Episc.* allegat. 102. num. 6. & ſeqq. & in collect. *verb. clausura*, Gauanto *verb. Monialium clausura*, num. 47. 58. & ſeqq. nihilominus ſatis probabiliter etiam cum Nauarro cit. *Comment. 4. num. 60. Llamas in append. §. 3. Graſſi. 1. part. deciſ. libro 4. cap. 23. num. 6. Miranda tom. 1. quæſt. 46. art. 6. Layman lib. 4. tract. 5. cap. 12. n. 1. Bonacina de clausura, quæſt. 1. punct. 6. n. 1. & quæſt. 4. punct. 2. & Lezana verb. Clausura*, num. 24. etiam dici poſſit, quod ſpectet ad Episcopum auctoritate ordinaria aſtringere Moniales ſibi ſubiectas, & auctoritate Apoſtolica aſtringere Moniales immediatè Sedi Apoſtolicæ ſubiectas, exemptas verò ab Episcopo, & ſubditas alijs Prælatiſ exemptis aſtringere ſpectet ad ipſos Prælatos exemptos aliorum Ordinum.

Probatur primò ex cap. *periculoſo*, §. *ult. de ſtat. Regul. in 6. ibi: Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, & Episcopis mandamus*, quatenus eorum quilibet in ciuitate, ac diœceſi propria in Monasteriis Monialium ſibi ordinariè iure ſubiectis, ſua; in his verò, quæ ad Romanam immediatè ſpectant Eccleſiam, Sedi Apoſtolicæ auctoritate: Abbates verò alij, tam exempti, quam non exempti Prælati Eccleſiarum, Monasteriorum, & Ordinum quorumcumque in Monasteriis huiusmodi ſibi ſubiectis de Monialibus includendis quamprimum commodè poterunt, providere procurent. Quod Decretum non reuocat Tridentinum, quin innouare proteſtatur, & interpretatur, & lex interpretans in dubio intelligi debet iuxta legem, quam interpretatur, & recipit omnes illius interpretationes, etiam ſi lex noua interpretans ſtrictius loquatur, vt communiter Doctores.

Secundò, ex Motu proprio Pij V. *Circa Paſtoralis*, ibi: Mandantes Patriarchis, &c. quatenus in Monasteriis Monialium ſibi ordinario iure ſubiectis, ſua; in his verò, quæ ad Romanam mediatè, vel immediatè ſpectant Eccleſiam, Sedi Apoſtolicæ auctoritate, vna cum Superioribus eorumdem Monasteriorum clauſuram ſeruari procurent. Et paulò poſt: Iuxta formam diſtæ Conſtitutionis *Periculoſo*, in Sacro Concilio Tridentino approbatam, & innouatam, quam etiam nos auctoritate præſata approbamus, & innouamus in omnibus, & per omnia, ac illam diſtrictè obſeruari mandamus.

Tertiò, ex Tridentino *ſeſſ. 25. de Regular. cap. 9. vbi* ſtatuitur, quod non Monasteria exempta Regularibus ſubiecta, ſed quæ Sedi Apoſtolicæ ſunt immediatè ſubiecta, ab Episcopis gubernentur.

Ad oppoſita ex dicto Tridentino *cap. 5. patet* ex dictis, quæ ſit mens ipſius Tridentini, ibi: Ad Cardinalium declarationes reſpondetur, quod de ipſis non conſtet authenticè; & quod faciant opinionem quidem ſatis probabilem, non autem quod reddant contrariam improbabilem, ob rationes dictas.

Cæterum, ſi vt Moniales ad clauſuram cogantur, opus fuerit auxilio brachij ſecularis, id inuocandum erit, & præſtandum à ſecularibus, vt conſtat ex Tridentino cit. *cap. 5. ibi: Inuocato ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachij ſecularis, quod auxilium, vt præbeat, omnes Chriſtiani Principes hortatur S. Synodus, & ſub excommunicationis pœna ipſo facto incurrenda omnibus Magiſtraibus ſecularibus iniungit.*

Vnde ſit, quod ſi Principes hoc auxilium ſine iuſta cauſa denegent (licet peccent contra illam legem, cum ex officio ſibi iniuncto ad illud iuſtè petentibus præſtandum teneantur, iuxta *cap. 1. de offic. Ordinari. cap. Principes de maior. & obed. cap. duo. & cap. ſi Imperator, diſtinct. 96. & docet Nauar. Comment. 4. num. 46. & alij paſſim*) tamen non peccant contra hoc decre-

tum

10 *tum* Tridentini, sicuti contra ipsum peccant ceteri Magistratus seculares, si scilicet requisiti prestare auxilium grauerit, omitant, secus si non omitant grauerit, ut si verbi gratia mandent satellitibus, ut auxilium prestent; isti verò fingant auxilium prestare, sed non prestent, in quo casu, cum illi saltem mortaliter non peccent, excommunicationem non incurrunt; quia diuersimodè de vtriusque loquitur Tridentini dictum decretum, siquidem Princeps ad huiusmodi auxilium prestandum exhortatur solum, & exhortatio non importat præceptum, cap. quod precipitur, 14. quæst. 1. Ceteros autem Magistratus seculares grauisimo præcepto sub pœna excommunicationis ipso facto incurrendæ constringit. Quæ tamen reseruata Papæ non est, cum in Tridentino Concilio nulum de referuatione verbum reperiatur.

11 Nomine Magistratum secularium veniunt omnes qui iurisdictionem secularem exercent, iuxta l. cum qui, ff. de iurisd. omni. Iudic. & videri potest Bart. l. 1. ff. de offic. eius cui mandata est iurisdic. Speculator tit. de iurisdic. omni. Iudic. Duardus in Bull. Cœn. can. 19. quæst. 2. num. 2. Et veniunt Magistratus seculares cuiuscumque generis, & ordinis existant; quia illa dictio omnibus est vniuersalis. Et nullum Magistratum secularem excludit, l. Iulianus, & l. testamentum, in princ. ff. de legatis 3. & l. hoc articulo, ff. de hered. instituend. Quapropter veniunt Prætores, Iudices, Ciuitatum Rectores, prouinciarum Præfecti, & quicumque alij, qui Regibus, & Principibus (cum hi ex Nauarro comment. 4. num. 70. de Regular. & Sanch. lib. 6. moral. cap. 1. §. ut potè ius proprio iure dicentes, & superiorem in temporalibus non agnoscetes, non vocentur Magistratus, sed Reges, & Principes) in exercenda iurisdictione seculari sunt inferiores.

Quod ad id verum est, ut etiam veniant Ecclesiastici, si hi etiam exercent iurisdictionem secularem, seu exercent iurisdictionem titulo secularis potestatis, ut si à Principe seculari Præfides, vel alicuius Magistratus secularis, à quo ciuitas, vel prouincia gubernatur, Consiliarij constituuntur; quia tunc Ecclesiastici etiam veniunt nomine Magistratus secularis, cum Trid. Concilium non respexerit ad circumstantiam personæ præcisè, sed ad qualitatem muneris, & officij, à quo Magistratus secularis nomen desumitur.

An autem teneantur Episcopi, & alij locorum Ordinarij sub pœna peccati mortalis quotannis decretum hoc de clausura Monialium publicare?

Respondetur negatiuè, stante quod Motum Pij V. incipientem, *Decori*, vbi id fieri præcipiebatur in virtute S. Obedientiæ, attemperauit postea ipsemet Pius V. in altero Motu incipiente: *Circa Pastoralis*, & Gregorius XIII. in suo Motu, qui incipit: *Deo sacris*, vbi solum publicationem præcipiunt, non addito, quoties ea fieri debeat, consequenter sufficit, quod semel id decretum publicatum fuerit, & ita seruatur in praxi. Vide Nauatrum Comment. 4. de Regular. n. 54. & 58.

DVBITATIO VII.

Ad quemnam spectet dare licentiam egressus è clausura, & causam egressus approbare.

SUMMARIUM.

1. Ad Episcopos spectat in omnibus quibuscumque Monialium Monasterijs dare licentiam egressus è clausura, & causam egressus approbare.
2. Ad Episcopos coniunctim cum Superioribus Regularibus spectat dare licentiam egressus è clausura, & causam approbare.

3. Moniales si egressa fuerint sine licentia Ordinarij à clausura, & Superiores Regulares si licentiam dederint, censuris Ecclesiasticis ab ipsis Ordinarijs puniri poterunt.

4. Confessij opinio reprobatum asserentis solum in tribus casibus requiri Episcopi, & Superioris Monasterij coniunctim licentiam egrediendi.

5. Opinio Rodriguez refellitur, & cur; neque enim Superiores Regulares in Monasterijs nullius Diocesis, sine locorum Ordinariis possunt dare licentiam egrediendi à clausura.

6. Abbatisa, cum præcepto clausuræ obstringatur, sicut ceteræ Moniales, non potest dare licentiam egrediendi à clausura.

7. Motus Pij V. qui incipit (*Decori & honestati*) non est ubique usu receptus, vbi tamen usu receptus est, non potest Superior Regularis sine Ordinario dare licentiam egressus, secus tamen est, vbi motus prædictus non est usu receptus.

8. Abbatisa licentia non sufficit, & cur.

9. Licentia egrediendi è Monasterio debet esse in scriptis, sicut & ingrediendi in ipsa.

Respondetur, quod (quamvis Nauar. lib. 3. consil. 48. num. 9. tit. de Regular. & consil. 5. num. 6. tit. de statu Monach. Graff. 1. part. decis. lib. 4. cap. 23. num. 6. Llamas in append. §. 5. Miranda de Monialibus, quæst. 3. art. 6. concl. 1. Rodriguez tom. 1. quæst. 46. art. 6. Layman lib. 4. tract. 5. cap. 12. num. 1. sentiant licentiam hanc dare, & causam egressus approbare, spectare ad Episcopum in Monasterijs sibi, vel Sedi Apostolicæ subiectis, at in Monasterijs exemptis, quæ Regularibus subiciuntur, spectare ad Superiores Regulares, ut supra de clausura Monialibus indicenda ad mentem eorumdem Doctorum satis probabiliter dicebatur) tamen probabilius sit, generaliter in omnibus quibuscumque Monialium Monasterijs spectare ad Episcopum, & merito, quia plus est dare licentiam egressus, quam ad clausuram Moniales alstringere (vnde patet disparitas ad fundamentum oppositum); tum quia Tridentinum sess. 25. de Regular. cap. 5. generaliter ait: *Nemini autem Sanctimonialium licentia post professionem exire à Monasterio, etiam ad breue tempus, quocumque prætextu, nisi ex aliqua legitima causa ab Episcopo approbanda*: tum quia Pius V. in Motu proprio, qui incipit: *De ori. & honestati*, postquam decidit, nulli Monialium licere egredi, nisi ex causa magni incendij, vel infirmitatis, lepræ, vel epidemiæ, subdit: *Quæ tamen infirmitas, præter alios Ordinarios Superiores, quibus cura Monasteriorum, etiam per Episcopum, seu alium loci Ordinarium, etiam si prædicta Monasteria ab Episcoporum, & Ordinarij iurisdictione exempta esse reperiuntur, cognita, & expresse in scriptis approbata sit*. Quapropter in Monasterijs exemptis, quæ subduntur Regularibus, requiri Superioris Monasterij, & Episcopi licentiam coniunctim, docent Nauar. Comment. 4. Regular. numero 60. Azor. tom. 1. lib. 13. cap. 9. quæst. 1. Zerola in praxi Episcop. part. 2. verb. Moniales, dubitat. 8. (qui sic testatur de praxi,) Capuccinus in Annotat. ad Compendium priuilegiorum Mendicantium, verb. Clausura Monialium, ad fin. & Doctores, quos citat, & sequitur Tamburinus de iure Abbat. disput. 20. quæst. 5. Barbosa de offic. & potest. Episcop. allegat. 102. num. 69. & seqq. Nouarius in Lucerna Regular. verb. Episcopus quoad Regulares, num. 7. qui testatur, se declarasse S. Congregationem in vna Viterbiensi, 26. Iunii 1626. Peirinus tom. 1. priuileg. Minim. in Consist. 6. Pij V. num. 22. & Lezana tom. 1. cap. 25. num. 2. vbi refert alteram S. Congregationis declarationem